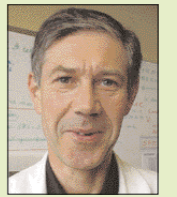

Gewicht bij witbl auwe dikbillen

Het oog van de meester maakt het kalf onvoldoende vet

Leo Fiems

De typische conformatie van dikbillen noodzaakt een specifiek verband tussen borstomvang en gewicht. Er is een grote overeenstemming tussen vrouwelijke en mannelijke dieren met betrekking tot het verband tussen gewicht en borstomvang, behalve bij koeien.

Liefde voor de veehouderij mag dan wel gewenst zijn, ze is niet voldoende voor goede technische resultaten. De kennis van het gewicht van de dieren op bepaalde tijdstippen kan een instrument zijn om de gewichtsverandering te bepalen en de technische resultaten beter te beoordelen. Een behoorlijke groeisnelheid, zowel binnen de fokkerij als de rundvleesproductie, kan het rendement verbeteren.

Gewicht altijd bepalend

Jonge zogende kalveren groeien beduidend sneller wanneer de moeder meer melk produceert. Bij een tegenvallende melkgift dient het kalf vlug bijgevoerd te worden. Als dat niet gebeurt, dan dreigt het kalf een onomkeerbare groeiachtersstand op te lopen.

Bij jongvee kan men op basis van de gewichtsevolutie de groeisnelheid bepalen. Indien deze tegenvalt, moet er bijgestuurd worden, hetzij op het vlak van de voeding hetzij op het vlak van de diergezondheid. Als het jongvee in de weide komt, is het wenselijk om een idee te krijgen van de gewichtstoename. Als gevolg van een foutieve bijvoeding in de weide zijn de groeicijfers vaak laag. Maar ook een wormbesmetting kan de groei sterk doen teruglopen. Wanneer tegen het einde van augustus de weiden bijna kaal gegraasd zijn, kan men aan de hand van het gewicht nagaan of een extra bijvoeding gewenst is. Vaarzen hebben best een deegelijke ontwikkeling voor ze drachtig worden. De eerste bronst is veel meer afhankelijk van het gewicht dan van de leeftijd. Sommige bronnen raden aan om bij vleesvee de vaarzen te laten insemineren of dekken als ze ongeveer 60 procent van

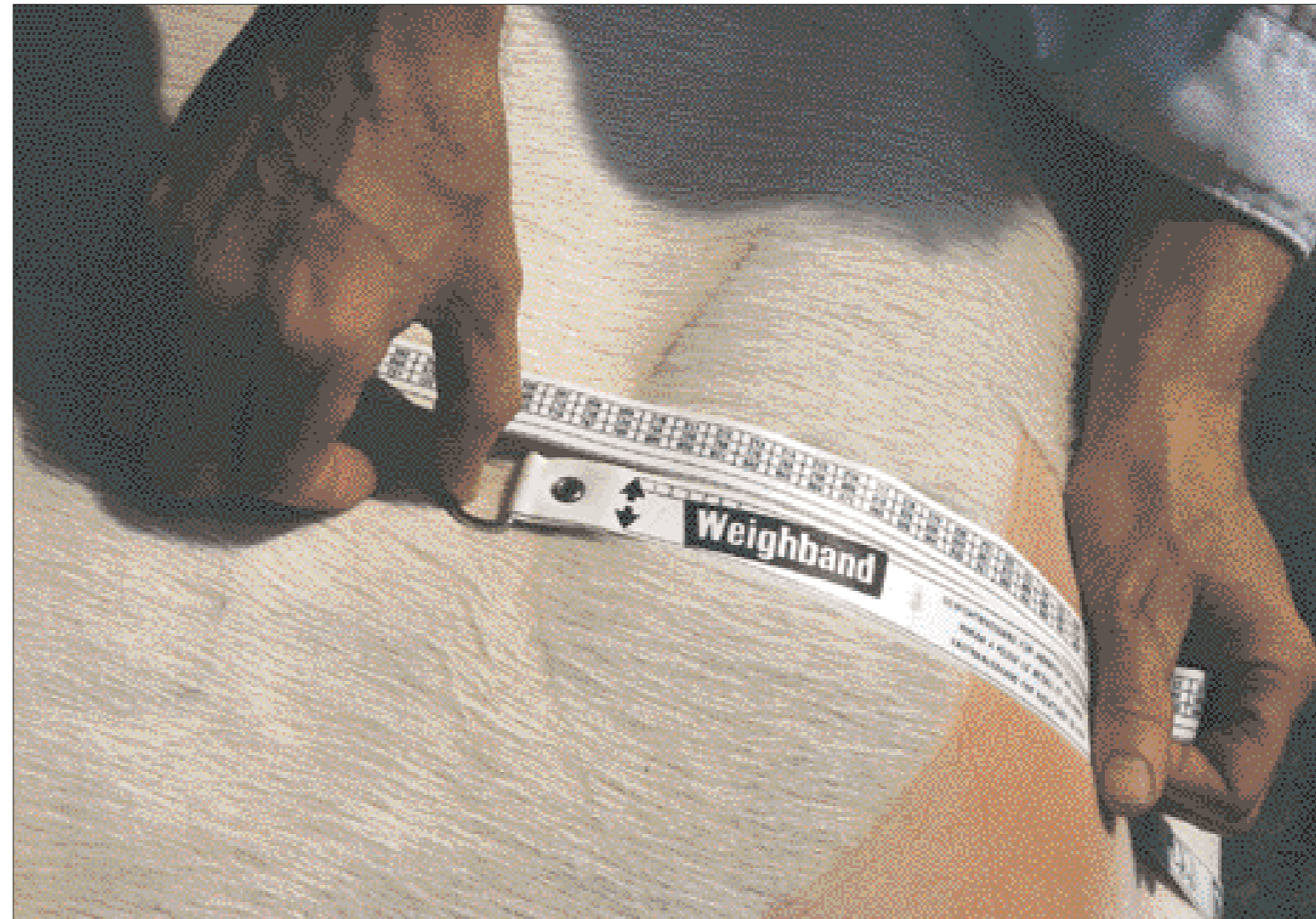
hun volwassen gewicht bereikt hebben. Bij verkoop of aankoop van zowel fokvee als slachtvee is de kennis van het gewicht belangrijk, omdat het meebepalend is voor de prijs. Er zijn dus voldoende redenen om aandachtig de ontwikkeling van het gewicht te volgen.

Niet iedere veehouder beschikt echter over een bascule of over een andere voorziening om zijn dieren te wegen. Hoe kan men dan het gewicht bepalen en de prestaties van het vee inschatten?

Verband borstomvang en gewicht

Buitenlandse instituten stellen bij melkvee van oudsher tabellen op om het gewicht te schatten. Daarbij gaan ze meestal uit van de borstomvang. Voor de Belgische witblauwe dikbillen ligt deze informatie echter niet voor het oprapen. Tijdens de voorbije jaren werden op het Departement Dierenvoeding en Veehouderij de borstomvang en het gewicht bepaald van 571 mannelijke en 843 vrouwelijke witblauwe dikbillen, vanaf de geboorte tot slachting. De gegevens werden afzonderlijk verwerkt, zodat twee verbanden afgeleid werden in functie van het geslacht. Daarnaast werden binnen de mannelijke en de vrouwelijke dieren de gegevens opgesplitst in drie gewichtsklassen, namelijk beneden de 150 kg (kalveren), tussen 150 en 450 kg (jongvee) en boven de 450 kg (fokvee en vleesvee).

In de meeste gevallen werd er een zeer duidelijk verband gevonden tussen de borstomvang en het gewicht. Enkel bij koeien was het verband minder nauwkeurig. Dit heeft te maken met het feit dat er in deze categorie dieren zowel drachtige als niet drachtige koeien aanwezig waren. Op basis van deze gegevens is tabel 1 opgemaakt.

Metten van borstomvang bij een dikbilkalf

Tot ongeveer 650 kg is er niet zoveel verschil tussen het gewicht bij mannelijke en vrouwelijke dieren bij dezelfde borstomvang. Boven de 650 kg lopen de gegevens uiteen. Dit heeft veel te maken met het al dan niet drachtig zijn van de koeien. Wanneer we de resultaten vergelijken met het bestaande verband bij vrouwelijk Holstein-Friesian vee (Nederland) merken we dat, tot ongeveer 150 cm borstomvang, dikbilvaarzen ongeveer 5 kg lichter zijn bij eenzelfde borstomvang. Boven de 150 cm loopt het verschil op van 10 kg bij 160 cm tot 30 kg bij 185 cm en meer. Dat er verschillen bestaan, ligt in de lijn der ver-

wachting. De toename van het verschil bij zwaardere dieren heeft wellicht veel te maken met het feit dat dikbillen een aanzienlijk kleiner voederopnamevermogen hebben. Het meergewicht bij Holsteinvaarzen zou dan gedeeltelijk toe te schrijven zijn aan een grotere inhoud van de pens.

Conditie voor koeien

Het feit dat het verband tussen borstomvang en gewicht minder nauwkeurig is bij dikbilkoeien kan gedeeltelijk opgevangen worden door de lichaamsconditie op te volgen. Net zoals bij melkvee kan men ook bij dikbilkoeien de conditie uitdruk-

ken door een score, een cijfer. Gedurende de afgelopen vijf jaar werd op het departement de lichaamsconditie van dikbilkoeien regelmatig beoordeeld. De gebruikte lichaamsconditiescore varieerde tussen 0 (zeer mager) en 5 (zeer vet) op basis van de vervetting ter hoogte van de laatste ribben en de staartbasis. De gewichtsverandering tijdens de stalperiode (begin december tot eind april) en de weideperiode (eind april tot begin december) bleek afhankelijk te zijn van de verandering in lichaamsconditiescore. Meer dan de helft van de variatie in gewichtsverandering was toe te schrijven aan de verandering van lichaamsconditie. De lichaamscondi-

borstomvang (cm)	levend gewicht (kg)	
	m.	v.
75	36	34
80	45	44
85	55	54
90	66	64
95	77	74
100	89	85
105	101	98
110	114	112
115	127	127
120	144	143
125	158	160
130	179	180
135	200	201
140	222	223
145	245	246
150	268	270
155	293	294
160	318	319
165	344	345
170	376	372
175	404	400
180	433	428
185	455	457
190	496	499
195	536	535
200	577	571
205	615	609
210	647	647
215	675	687
220	697	729
225	715	771
230	727	814
235	735	859

Tabel 1 – Verband tussen borstomvang en het levend gewicht van mannelijke (m.) en vrouwelijke (v.) witblauwe dikbillen

tiescore kan dus als een alternatief gebruikt worden om de gewichtsverandering na te gaan. Weliswaar is de beoordeling van de lichaamsconditie subjectiever dan de bepaling van de borstomvang.

Dr. ir. L. Fiems,
CLO/DVV (B.)